

N:o 50.

Ank. till Riksd. Kansli den 30 April 1879, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om indragning till statsverket af landshöfdingelöneregleringsfonden samt underdånig skrifvelse angående reglering af landshöfdingelönerna m. m.

(I. A.)

Uti en inom Riksdagens Andra Kammare väckt, till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 78) har Herr C. A. Larsson föreslagit, dels att den så kallade landshöfdingelöneregleringsfonden, utgörande vid 1877 års ingång 69,669 kronor 40 öre, måtte till statsverket indragas från och med innevarande års utgång, dels att alla de till landshöfdingelöner anordnade boställen, räntor, tionde och andra inkomster måtte från och med år 1880 ingå till Statskontoret bland kronans öfriga intrader, emot det att landshöfdingarne, i likhet med andra statens embets- och tjänstemän, skulle bekomma sina löner af statsmedlen, dels ock att Riksdagen i underdånig skrifvelse måtte anhålla, det Kongl. Maj:t tacktes till nästa Riksdag aflåta nådig proposition om en sådan reglering af alla landshöfdingelönerna, som kunde för dessa embetsmän vara lämplig.

I enlighet med hvad Utskottet uti utlåtandet N:o 12 punkten 12:o anmält, har Utskottet skolat, i sammanhang med utlåtande öfver Herr C. A. Larssons omförmälda framställning, jemväl meddela yttrande med anledning af ett utaf samme motionär i motion N:o 24 i Andra Kammaren gjordt yrkande derom, att det till landshöfdingarne i Kopparbergs- och Vesternorrlands län anvisade, på ordinarie stat under sjetten hufvudtiteln uppförda ersättningsanslag å 7,500 kronor måtte indragas, när

landshöfdingelöneregleringsfonden lemnade full tillgång till bestridande af denna utgift.

Uti underdånig skrifvelse den 4 Januari 1830 angående regleringen af riksstatens andra hufvudtitel anförde Rikets Ständer, bland annat, att, såsom något förslag till den uti Kongl. Maj:ts till dåvarande Riksdag aflåtna nådiga proposition omförmälda jemkning och reglering af landshöfdingelönerna ej blifvit Rikets Ständer meddeladt, Rikets Ständer ansåge sig böra inskränka sitt yttrande i detta ämne till endast den underdåniga anhållan, att, med begagnande af de för landshöfdingelönerna på stat befintliga anslag, utan vidare utgift för statsverket, en för desse embetsmän lämplig lönerreglering måtte vidtagas. Sedan i anledning af Kongl. Maj:ts meddelade nådiga föreskrifter härefter blifvit upprättadt förslag till en lämpligare reglering af lönevilkoren vid landshöfdingetjenserna samt detsamma till Kongl. Maj:t inkommit, hade Kongl. Maj:t, jemlikt nådigt bref till Kammarkollegium och Statskontoret den 24 April 1837, fastställt en i det nådiga brefvet intagen aflöningsstat för landshöfdingarne, och skulle i afseende å denna lönerreglering iakttagas, bland annat, att dåvarande landshöfdingar icke skulle rubbas i de löneförmåner och rättigheter, de enligt sina fullmakter och författningarne egde åtnjuta, så att lönerregleringen icke i andra delar, än hvad deremot ej vore stridande, för dem tillämpades; men vid hvarderas afgang från tjensten skulle lönerregleringen, i hvad sig i behörig ordning göra läte, komma att verkställas, dock att för Gefleborgs, Vesternorrlands, Göteborgs och Bohus, Kalmar och Malmöhus län minskningen i landshöfdingarnes dåvarande lönevillkor icke skulle vidtaga förr än särskildt derom blefve i nåder förordnad; äfvensom att de uppkommande tillgångarne till löneförhöjningarne borde till dåvarande andra hufvudtiteln besparingar under särskild rubrik ingå och redovisas samt löneförhöjningarne derifrån utgå, intill dess öfverflyttningen deraf från en till en annan landshöfdingetjenst å stat kunde verkställas.

Enär genom tid efter annan inträffade landshöfdingeledigheter erforderliga tillgångar till den uti omförmälda Kongl. bref af den 24 Februari 1837 föreskrifna reglering af landshöfdingarnes lönevillkor snart till fullo vore för handen, hade Kongl. Maj:t, enligt nådigt bref till Statskontoret af den 20 Juni 1853, tagit i öfvervägande lämpligaste sättet för denna lönereglerings afslutande samt dervid i nåder gillat en Kongl. Maj:ts pröfning understäld plan, hvarjemte Kongl. Maj:t förordnat, huru befintliga indelningar borde fördelas emellan landshöfdingarne, för att desse måtte komma i åtnjutande af de lönebelopp, Kongl. Maj:t åt en hvar bestämt. Slutligen meddelades i sammanhang härmed närmare föreskrifter angående hvad som vid denna reglering skulle iakttagas.

Genom nådigt bref den 28 November 1871 förklarade Kongl. Maj:t, bland annat, att, emot det att landshöfdingelönerna bestämdes till vissa bestämda belopp i penningar att från landshöfdingelöneregleringsfonden uppbäras, och, i den mån sådant lämpligen utan förnärmande af någons lagliga rätt kunde ske, *dels* alla till landshöfdingeindelningarne hörande fiske- och jagträttigheter, boställsjordar och lägenheter af hvad namn och beskaffenhet som helst, med undantag endast af de till länsresiden- sen hörande trädgårdar och parkanläggningar, hvarvid, jemte bostad i residenset, landshöfdingarne fortfarande bibehölles, skulle, der sådant icke redan skett, under arrende på tjugo år till den högstbjudande å auktion upplåtas emot afgifter, bestämda endast i penningar, hvilka afgifter, likasom de för redan på 20 år eller längre tid utarrenderade boställshemman och jordar slutligen, sedan utarrenderingen blifvit i sin helhet genomförd, borde till landshöfdingelöneregleringsfonden redovisas och ingå, *dels* ock ej mindre alla till landshöfdingarne från statsverket utgående lönebidrag, vare sig i penningar eller ersättningar för oindelt spanmål m. m., än ock ersättningar af läns-, stads- eller landtkommuner eller bolag för upplåten jord skulle efter 1874 års slut, der löntagarens rätt icke sådant förhindrade, till löneregleringsfonden ingå och redovisas.

Innehafvarne af följande tolf landshöfdingebeställningar voro år 1871 underkastade reglering, nemligen i *Stockholms, Östergötlands, Kronobergs, Blekinge, Kristianstads, Göteborgs och Bohus, Wermlands, Westmanlands, Jemtlands, Westerbottens, Jönköpings* och *Skaraborgs* län.

Härefter hafva genom särskilda nådiga bref, i mån af innehafvarnes afgång, lönerna vid nedannämnda landshöfdingebeställningar blifvit reglerade, dervid föreskrift meddelats, att samtliga med beställningarne förut förenade löneförmåner skulle i stadgad ordning till löneregleringsfonden redovisas och ingå, nemligen:

- i *Kalmar* län genom Kongl. brefvet den 18 April 1873;
- i *Westernorrlands* län genom Kongl. brefvet den 31 Oktober 1873;
- i *Gotlands* län genom Kongl. brefvet den 12 December 1873;
- i *Norrbottnens* län genom Kongl. brefvet den 12 December 1873;
- i *Malmöhus* län genom Kongl. brefvet den 22 Januari 1875;
- i *Upsala, Södermanlands* och *Elfsborgs* län genom Kongl. brefvet den 12 Mars 1875;
- i *Örebro* län genom Kongl. brefvet den 13 Juli 1876; samt
- i *Hallands* län genom Kongl. brefvet den 8 December 1876.

Förutom landshöfdingen i Göteborgs och Bohus län, hvilken genom Nådigt bref den 15 Januari 1875 tillagts en personlig lönetillökning, så att kontanta lönen för honom uppgår till 18,000 kronor, samt landshöf-

dingen i Malmöhus län, hvars lön höjts till 15,000 kronor, ega landshöfdingarne i samtliga ofvannämnde län numera att uppbära en årlig lön af 12,500 kronor, under iakttagande, hvad landshöfdingarne i Jönköpings, Elfsborgs och Skaraborgs län beträffar, af vissa dem, med afseende å de med dessa landshöfdingebeställningar förenade boställen, förbehållna rättigheter.

Med undantag af landshöfdingebeställningarna i Kopparbergs och Gefleborgs län, för hvilka, enligt hvad i Kongl. brevet af den 12 Mars 1875 omförmäles, löneinkomsterna i medeltal för åren 1870—1874 utgjorde i Kopparbergs län 12,739 kronor 70 öre och i Gefleborgs län 12,663 kronor 21 öre, hafva sålunda lönerna för samtliga öfrige tjugutvå landshöfdingebeställningar blifvit reglerade. I följd häraf ingå och redovisas de för dem anvisade ersättningsanslag och forsällönersättningar till landshöfdingelöneregleringsfonden, derifrån kontanta aflöningsbeloppen för samma tjugutvå landshöfdingelönebeställningar kvartalsvis utbetalas. Då emellertid fondens inkomster så förökats, att de med full säkerhet kunde antagas årligen lemna tillgång till gäldande af de reglerade lönerna, har Kongl. Maj:t genom nådigt bref till Statskontoret den 1 November 1878 förklarat, att, utom hvad anginge de, enligt förut meddelade föreskrifter, till landshöfdingelöneregleringsfonden ingående ersättningsanslag, i afseende å hvilka ifrågavarande förändring redan blifvit vidtagen, samtliga öfrige till nämnda fond ingående ersättningar för indelta räntor och tiondeanslag skulle från och med år 1879 utgå endast efter dessa räntors och tiondeanslags omsättningsvärde i enlighet med Kongl. förordningen den 23 Juli 1869, äfvensom statsverket från och med samma år befrias från utgifvande af de till fonden ingående forsällönersättningar.

Då sålunda den åsyftade regleringen af landshöfdingelönerna synes hafva blifvit i det allra närmaste genomförd och då landshöfdingelöneregleringsfondens tillgångar synas vara fullt tillräckliga till bestridande af samtliga densamma åliggande utgifter, föreställer sig Utskottet, att en indragning till statsverket af samma fond, emot det att landshöfdingarnes löner på vanligt sätt bland vederbörlig hufvudtitels utgiftsanslag uppföras, vara en lika enkel som tjenlig åtgärd. Något giltigt skäl, hvarföre aflöningen till landshöfdingarne bör utgå i annan ordning än den som är gällande i afseende å aflöningarna till statens öfrige embets- och tjenstemän, synes ej förefinuas; och otvifvelaktigt skulle det lända till enkelhet och reda, derest de till landshöfdingelöneregleringsfonden nu ingående, särskildt redovisade medel uppbures och redovisades på

enahanda sätt som statsverkets öfrige intrader. På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får Utskottet hemställa,

1:o) att Riksdagen må i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t tacktes till Riksdagen afgifva förslag till landshöfdingelöneregleringsfondens indragning till statsverket samt i sammanhang dermed till uppförande i riksstaten af de till landshöfdingelönernas bestridande erforderliga belopp, äfvensom till de åtgärder i öfrigt, som på grund af denna anordning må befinnas erforderliga;

2:o) att den af Herr C. A. Larsson i motionen N:o 24 gjorda framställning om indragning af det till landshöfdingarne i Kopparbergs och Westernorrlands län å riksstatens sjette hufvudtitel uppförda belopp, icke må till någon Riksdagens vidare åtgärd föranleda.

Stockholm den 30 Maj 1879.

På Stats-Utskottets vägnar:

CARL EKMAN.
